

Kérdések és válaszok a fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról szóló 1169/2011/EU rendelet alkalmazásával kapcsolatban

1 Bevezetés

2011. október 25-én az Európai Parlament és a Tanács elfogadta a fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról szóló 1169/2011/EU rendeletet. A fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról szóló rendelet – a fogyasztók megalapozott döntésének és az élelmiszer biztonságos felhasználásának elősegítése érdekében – módosítja az élelmiszerek címkézéséről szóló, az Unióban irányadó rendelkezéseket, ugyanakkor biztosítja a törvényes keretek között gyártott és forgalmazott élelmiszerek szabad mozgását.

A rendeletet, amely 2011. december 12-én lépett hatályba, 2014. december 13-tól kell alkalmazni, kivéve a tápértékjelölésre vonatkozó rendelkezéseket, amelyek 2016. december 13-tól válnak alkalmazandóvá.

A Bizottság Egészség- és Fogyasztóügyi Főigazgatósága informális munkagyakorlatot követően létrehozott egy tagállami szakértőkből álló munkacsoportot a rendelet alkalmazásával és értelmezésével kapcsolatban felmerülő kérdések megválaszolására.

E dokumentum az élelmiszerláncban érdekelt valamennyi szereplő és az illetékes tagállami hatóságok számára kíván segítséget nyújtani a fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról szóló rendelet jobb megértése és helyes alkalmazása érdekében. Ugyanakkor e dokumentum jogi kötőerővel nem bír; vita esetén a jogértelmezés végső soron az Európai Unió Bíróságának a feladata.

2 A címkézéssel kapcsolatos általános kérdések

2.1 *Az élelmiszerekkel kapcsolatos kötelező tájékoztatás elérhetősége és elhelyezése (a fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról szóló rendelet 6., 8., 12., 13. és 37. cikke)*

2.1.1 Előrecsomagolt élelmiszerek esetében az élelmiszerekre vonatkozó kötelező tájékoztatást vagy közvetlenül a csomagoláson, vagy az arra rögzített címkén kell feltüntetni. Milyen típusú címkék használhatók e célra?

Előrecsomagolt élelmiszerek esetében az élelmiszerekre vonatkozó kötelező tájékoztatást közvetlenül a csomagoláson vagy az arra rögzített címkén kell feltüntetni. A fogalom meghatározás szerint címke minden, az élelmiszer csomagolására vagy tárolóedényére írt, nyomtatott, másolt, azon jelölt, dombornyomott vagy bélyegzett, illetve a csomagoláshoz vagy a tárolóedényhez csatolt felirat, jelölés, jel, kép vagy más leíró jellegű anyag.

A címkének jól láthatónak, könnyen olvashatónak és adott esetben letörölhetetlennek kell lennie. Az élelmiszerre vonatkozó kötelező információ nem rejthető el, nem tehető kivehetetlenné, nem vonhatják el róla a figyelmet vagy nem szakíthatják meg azt más írott vagy képi anyaggal vagy bármilyen egyéb közbeiktatott anyaggal. Ezért a címkék nem lehetnek könnyen eltávolíthatók, hogy ne veszélyeztethessék azoknak az információknak az elérhetőségét és hozzáférhetőségét, amelyeket az élelmiszer vonatkozásában kötelező megadni a fogyasztóknak. Emellett – annak érdekében, hogy az élelmiszer-ipari vállalkozók az élelmiszer címkéjén rendelkezésre álló helyet kiegyensúlyozott módon használják fel – a jogszabály előírja, hogy az élelmiszerekkel kapcsolatos, önkéntesen megadott adatokat ne az élelmiszerekkel kapcsolatos kötelező információk számára fenntartott hely rovására tüntessék fel.

Bármilyen típusú, a fenti követelményeknek megfelelő címke felhasználható. A csomagoláson rögzített, lehúzható (ún. „peel-off”) címkék esetében eseti alapon lehet értékelni, hogy a kötelező tájékoztatás rendelkezésre állására és elhelyezésére vonatkozó általános követelmények teljesülnek-e. Külön figyelmet kell fordítani arra, hogy az ilyen típusú címkén feltüntetett, élelmiszerre vonatkozó tájékoztatás könnyen megtalálható legyen.

2.1.2 Fel kell-e tüntetni a különálló előrecsomagolt egységekből álló „multipack” csomagok (gyűjtőcsomagok) esetében a rendelet 9. és 10. cikkében előírt kötelező adatokat minden egyes különálló előrecsomagolt tételre, amennyiben a gyártók az élelmiszert nagy- vagy kiskerekedőknek értékesítik?

Ez a tranzakció a végső fogyasztónak történő értékesítést megelőző egyik szakaszra vonatkozik, amely nem érinti a tömegétkeztetésben működő gazdasági szereplőknek történő értékesítést/szállítást. Ebben az esetben a fogyasztók élelmiszerekkel

kapcsolatos tájékoztatásáról szóló rendelet 9. és 10. cikkében előírt kötelező adatokat az alábbiak valamelyikén kell feltüntetni:

- az előcsomagolást élelmiszeren (vagyis a gyűjtőcsomagból álló – multipack – csomagon); vagy
- az arra rögzített címkén; vagy
- az élelmiszerekre vonatkozó kereskedelmi dokumentációban, amennyiben garantálható, hogy az ilyen dokumentációt vagy a tárgyat képező élelmiszerekhez csatolják, vagy legkésőbb az utóbbiak szállításának időpontjáig elküldik. Ebben az esetben ugyanakkor a forgalmazásra szánt előrecsomagolt élelmiszerek külső csomagolásán szintén fel kell tüntetni az alábbi adatokat:
 - az élelmiszer neve;
 - a minőségmegőrzési idő vagy a fogyaszthatósági idő;
 - bármilyen különleges tárolási és/vagy felhasználási feltétel;
 - az érintett élelmiszer-ipari vállalkozás neve vagy cégneve és címe.

Az egyesével csomagolt egyes tételeket ezért nem kell ilyen módon felcímkézni.

Ugyanakkor, ha a nagykereskedő/kiskereskedő úgy dönt, hogy értékesíti a különálló előrecsomagolt egységeket a végső fogyasztónak, biztosítania kell, hogy a fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról szóló rendelet 9. és 10. cikkében előírt kötelező adatok minden egyes különálló egységen megjelenjenek, akár az előcsomagolt élelmiszeren, akár az arra rögzített címkén, akár a kísérő dokumentumokon szereplő adatok alapján.

2.1.3 Ha a gyártó a fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról szóló rendelet 8. cikkének (7) bekezdése értelmében vendéglátásban, illetve közétkeztetésben működő gazdasági szereplőknek értékesíti a gyűjtőcsomagot (multipack csomagot), és a csomag különálló előrecsomagolt egységekből áll, hol kell megjeleníteni a fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról szóló rendelet 9. és 10. cikkében előírt kötelező adatokat?

A vendéglátásban, illetve közétkeztetésben működő gazdasági szereplőknek értékesített, különálló előrecsomagolt egységekből álló gyűjtőcsomagok esetében a kötelező adatokat közvetlenül a gyűjtőcsomagon vagy az arra rögzített címkén kell feltüntetni.

Ha azonban (a multipack csomagban lévő) különálló előrecsomagolt egységek olyan értékesítési egységek, amelyeket a végső fogyasztónak szánnak, a kötelező információkat minden egységen fel kell tüntetni.

Ha a különálló egységek legnagyobb felülete 10 cm²-nél kisebb, a csomagoláson vagy a címkén feltüntetendő kötelező információk a következőkre korlátozódnak:

- az élelmiszer neve;

- minden olyan, allergiát vagy intoleranciát okozó, a II. mellékletben szereplő vagy a II. mellékletben szereplő anyagokból vagy termékekből származó összetevő vagy technológiai segédanyag, amelyet élelmiszer előállításánál vagy elkészítésénél használnak fel és a késztermékben még jelen van, akár megváltozott formában is;
- az élelmiszer nettó mennyisége;
- a minőségmegőrzési idő vagy a fogyaszthatósági idő.

Az összetevők felsorolását más eszközökkel kell megadni, vagy a fogyasztó kérésére rendelkezésre kell bocsátani.

Figyelembe véve, hogy az élelmiszerek a vendéglátó-ipari egységekben különböző formában jutnak el a végső fogyasztóhoz, felhívjuk a figyelmet arra, hogy a vendéglátásban, illetve közétkeztetésben működő gazdasági szereplők vendéglátó-ipari egységeinek vendégei számára biztosított, a felszolgált adag részét képező egyadagos tégelyeket (pl. lekvár, méz, mustár) nem lehet értékesítési egységeknek tekinteni. Ezért ilyen esetben elegendő, ha az élelmiszerrel kapcsolatos tájékoztatást a gyűjtőcsomagon (multipack) biztosítják.

(Megjegyzés: Az allergénekkal kapcsolatos kötelező tájékoztatást mindenképpen a végső fogyasztó rendelkezésére kell bocsátani.)

2.2 A kötelező adatok felsorolása (a fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról szóló rendelet 9. cikke)

2.2.1 A „felhasználási útmutató” tekintetében az élelmiszer-ipari vállalkozó használhatja-e serpenyő vagy sütő szimbólumát, ahelyett, hogy a „serpenyő” vagy „sütő” szavakat használná?

Ez nem lehetséges. A kötelező adatokat, mint a felhasználási útmutató is, szavakkal és számokkal kell jelezni. Piktogramok vagy szimbólumok csak kiegészítő eszközként szolgálhatnak az ilyen adatok kifejezéséhez.

A Bizottság ugyanakkor a jövőben elfogadhat olyan, felhatalmazáson alapuló vagy végrehajtási jogi aktusokat, amelyek lehetővé teszik, hogy egy vagy több kötelező adatot szavak vagy számok helyett piktogramok vagy szimbólumok segítségével fejezzenek ki.

2.3 A „legnagyobb felület” meghatározása a kötelező adatok feltüntetéséhez használható legkisebb betűméret (a 13. cikk (3) bekezdése), egyes kötelező adatok elhagyása (a 16. cikk (2) bekezdése) és a kötelező tápértékjelölés alól mentesülő élelmiszerek (V. melléklet, 18. pont) tekintetében

2.3.1 Hogyan határozható meg a „legnagyobb felület”, különösen fémdobozok vagy palackok esetében?

Négyszögletes vagy doboz alakú csomagolás esetében a „legnagyobb felület” meghatározása egyértelmű: vagyis a legnagyobb felület a kérdéses csomagolás egyik oldalának teljes felületét jelenti (magasság x szélesség).

A hengeres (pl. konzervdobozok) vagy a palack formájú csomagolások – melyeknél a szabálytalan alak gyakori – esetén a legnagyobb felület meghatározása nehezebb. A gyakran szabálytalan alakú, hengeres vagy palack formájú csomagolások „legnagyobb felülete” lehet például az a terület, amely fémdobozok esetében a doboz aljának és tetejének, valamint az ehhez tartozó peremeknek, a palackoknál és üvegeknél pedig a vállnak és a nyaknak a kizárásával marad.

2.4 Allergénekre vonatkozó címkézés (előrecsomagolt élelmiszer esetén) (a 21. cikk (1) bekezdésének b) pontja és a II. melléklet)

2.4.1 Ha az összetevők egyikének neve részben magában foglalja egy allergiát okozó/intoleranciát kiváltó termék vagy anyag nevét egyetlen szóban (pl. a tejpor esetében a német „milchpulver” szó), ki kell emelni az egész szót, vagy csak az összetételnek azt a részét, amely az allergiát/intoleranciát kiváltó anyagot vagy terméket megnevezi (milchpulver vagy milchpulver, vagyis tejpor vagy tejpor)?

Az összetevők felsorolásakor az élelmiszer-ipari vállalkozóknak ki kell emelniük annak az anyagnak vagy terméknek a nevét, amely megegyezik a fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról szóló rendelet II. mellékletében szereplő anyaggal/termékkel. Ezért az összetevő nevében azt a részt kell kiemelni, amely egyezik a II. mellékletben felsorolt valamely anyagnak/terméknek (pl. **milchpulver**, **tejpor**). A gyakorlatban azonban a jogi követelményeket az is teljesíti, ha az érintett összetevő nevét teljes egészében kiemelik (pl. **milchpulver**, **tejpor**).

Ha az összetevő neve több külön szóból áll, csak az allergiát/intoleranciát kiváltó anyag/termék nevét kell kiemelni (pl. 'poudre de **lait**', '**latte** in polvere').

2.4.2 Ha egy élelmiszer minden összetevője olyan anyag, amely a fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról szóló rendelet II. mellékletében felsoroltak szerint allergiát vagy intoleranciát okoz, hogyan lehet jelenlétükre felhívni a figyelmet?

Ha egy élelmiszer minden összetevője olyan anyag, amely allergiát vagy intoleranciát okoz, az összetevők felsorolásakor valamennyit fel kell tüntetni és ki kell emelni. Rugalmas megközelítés alkalmazható a kiemelés módját illetően, pl. betűtípus, betűstílus vagy háttérszín használatával. Ha minden összetevő megtalálható a II. mellékletben, más kötelező információkkal szemben kell őket kiemelni, pl. az „Összetevők” szóval az összetevők felsorolásakor.

Ha az összetevők felsorolásakor kiemeljük az allergiát vagy intoleranciát okozó anyagokat, azzal biztosítjuk, hogy a fogyasztók ellenőrzik az összetevők listáját. Így azok a fogyasztók, akik allergiától vagy étel-intoleranciától szenvednek (különösen, ha az a fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról szóló rendeletben nem felsorolt anyag, pl. borsó okozza), biztonságos, megalapozott döntést tudnak hozni.

2.4.3 Ha az élelmiszer-csomagolás vagy tárolóedény legnagyobb felülete kisebb mint 10 cm², hogyan lehet feltüntetni az

élelmiszerben jelen lévő, allergiát vagy intoleranciát okozó anyagok vagy termékek jelenlétét?

Ha a csomagolás vagy a tárolóedény legnagyobb felülete 10 cm²-nél kisebb, az összetevők listája elhagyható. Az összetevők felsorolásának elhagyása esetén kötelező azonban feltüntetni az élelmiszerben jelen lévő, allergiát vagy intoleranciát okozó anyagokat vagy termékeket, mégpedig úgy, hogy a „tartalmaz” szó mellett feltüntetik azt az anyagot vagy terméket, amely allergiát vagy intoleranciát okoz.

Az az általános szabály, amely szerint az allergiát vagy intoleranciát okozó anyagok vagy termékek jelenlétét nem kell feltüntetni, ha az élelmiszer neve maga egyértelműen utal az érintett anyagra vagy termékre, erre az esetre is érvényes. Ebben az esetben az allergiát vagy intoleranciát okozó anyagok vagy termékek nevét sem kell kiemelni vagy más módon hangsúlyozni.

2.5 Allergénekre vonatkozó címkézés (nem előrecsomagolt élelmiszer esetén) (44. cikk)

2.5.1 Megteheti-e az élelmiszer-ipari vállalkozó, hogy csak és kizárólag a fogyasztó kérésére nyújtson tájékoztatást a nem előrecsomagolt élelmiszer gyártása vagy készítése során felhasznált, allergiát vagy intoleranciát okozó anyagokról és termékekről?

Nem. Ha nem előrecsomagolt élelmiszer gyártása vagy előkészítése során a II. mellékletben felsorolt anyagok felhasználására került sor, meg kell adni az allergénekre/intoleranciára vonatkozó információkat. Az információnak elérhetőnek és könnyen hozzáférhetőnek kell lennie, hogy a fogyasztó tudatában legyen annak: a nem előrecsomagolt termék allergénekkal és intoleranciával kapcsolatos aggodalomra adhat okot. Ezért nem lehetséges, hogy az allergénekre/intoleranciára vonatkozó információkat kizárólag a fogyasztó kérésére adják meg.

2.5.2 Megteheti-e az élelmiszer-ipari vállalkozó, hogy egy nem előrecsomagolt élelmiszer gyártása vagy előkészítése során felhasznált, allergiát vagy intoleranciát okozó anyagokról és termékekről a címkén kívül más eszközökkel adjon tájékoztatást, beleértve a korszerű technológiai eszközöket és a verbális kommunikációt?

A tagállamok elfogadhatnak nemzeti intézkedéseket az allergénekre vonatkozó információk biztosításának módjáról. Elvileg minden kommunikációs eszköz engedélyezett az allergénekkal/intoleranciával kapcsolatos, az élelmiszerekre vonatkozó tájékoztatás terén, amely lehetővé teszi a fogyasztó megalapozott döntéshozatalát, pl. címke, más kísérő anyag, bármely más eszköz, beleértve a korszerű technológiai eszközöket vagy a verbális kommunikációt (vagyis ellenőrizhető szóbeli tájékoztatás).

Nemzeti intézkedések hiányában a fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról szóló rendeletnek a nem előrecsomagolt élelmiszerekre vonatkozó rendelkezései az irányadók az allergiát vagy intoleranciát okozó anyagok vagy termékek címkézését illetően. Az ilyen információnak ezért jól láthatónak, könnyen olvashatónak

és adott esetben letörölhetetlennek kell lennie. Az allergénekre/intoleranciára vonatkozó ilyen információt írásban kell feltüntetni, kivéve, ha a tagállamok egyedi nemzeti intézkedéseket fogadnak el.

2.5.3 Engedélyezhetik-e a tagállamok nemzeti intézkedésen keresztül, hogy az élelmiszer-ipari vállalkozó a nem előrecsomagolt élelmiszer gyártása vagy előkészítése során felhasznált, allergiát vagy intoleranciát okozó anyagokról és termékekről kizárólag és csak a fogyasztó kérésére nyújtson tájékoztatást?

Az allergénekre vonatkozó információ „kérésre történő” rendelkezésre bocsátása nem tekinthető „tájékoztatási módnak”. A pragmatikus megközelítés érdekében azonban a nemzeti rendelkezések indikatív módon rendelkezhetnek úgy, hogy a nem előrecsomagolt élelmiszer gyártása vagy előkészítése tekintetében az allergénekre/intoleranciára vonatkozó, részletes tájékoztatás a fogyasztó kérésére biztosítható, amennyiben az élelmiszer-ipari vállalkozó szembeutó helyen, jól láthatóan, könnyen olvashatóan és adott esetben letörölhetetlenül jelzi, hogy ilyen információ kérésre megadható. Ez a megoldáskombináció jelzi a fogyasztónak, hogy a nem előrecsomagolt termék allergének és intolerancia szempontjából aggályos, ugyanakkor az ezzel kapcsolatos információ elérhető és könnyen hozzáférhető.

2.6 Távértékesítés (8. és 14. cikk)

2.6.1 Ha az élelmiszert távértékesítéssel kínálnak eladásra, a) ki felelős a fogyasztók tájékoztatásáért? b) ki felelős az élelmiszerre vonatkozó információk meglétének biztosításáért és pontosságáért?

Az élelmiszerral kapcsolatos tájékoztatás felelőssége azé az élelmiszer-ipari vállalkozóé vagy vállalkozásé, aki vagy amely neve alatt az élelmiszert forgalmazzák. A vállalkozónak biztosítani kell az élelmiszerral kapcsolatos tájékoztatás meglétét és pontosságát.

Ha az élelmiszert távértékesítéssel árulják, a vásárlás befejezése előtt nyújtott, az élelmiszerre vonatkozó kötelező információk biztosításáért a weboldal tulajdonosa felelős.

2.6.2 Ha az élelmiszert távértékesítéssel forgalmazzák, a felelős élelmiszer-ipari vállalkozónak milyen információt kell nyújtania, és melyik szakaszban kell azt biztosítania?

Különbséget kell tenni a távértékesítéssel eladásra kínált előrecsomagolt¹ és nem előrecsomagolt élelmiszer között.

➤ Az előrecsomagolt élelmiszer tekintetében:

¹ Az „előrecsomagolt élelmiszer” meghatározását lásd a fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról szóló rendelet 2. cikke (2) bekezdésének e) pontjában.

A vásárlás befejezését megelőzően a felelős élelmiszer-ipari vállalkozónak **a minőségmegőrzési idő és a fogyaszthatósági idő kivételével** minden, az **élelmiszerekre vonatkozó kötelező tájékoztatást** meg kell adnia². Az „élelmiszerekre vonatkozó kötelező tájékoztatás” fogalom meghatározásába minden olyan információ beletartozik, amelyet az uniós jog értelmében általában meg kell adni a végső fogyasztó számára, és nem korlátozódik a fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról szóló rendeletre. Az élelmiszerekre vonatkozó kötelező tájékoztatásról vagy a távértékesítéshez kapcsolódó kommunikációs eszközön keresztül, vagy más megfelelő, az élelmiszer-ipari vállalkozó által egyértelműen meghatározott módon kell gondoskodni, anélkül, hogy ez a végső fogyasztó számára bármilyen további költséggel járna.

Emellett a **szállítás időpontjában** a felelős élelmiszer-ipari vállalkozónak minden, az élelmiszerekre vonatkozó **kötelező tájékoztatást** meg kell adnia, beleértve a minőségmegőrzési időt és a fogyaszthatósági időt.

➤ **A nem előrecsomagolt élelmiszerek vonatkozásában:**

Az élelmiszer-ipari vállalkozónak csak az allergének vonatkozásában kell információkat szolgáltatnia, kivéve, ha a tagállami rendelkezések előírják a fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról szóló rendelet 9. és 10. cikkében előírt valamennyi vagy egyes adatok megadását. Az allergénekre vagy a tagállami jogszabályok által előírt bármely más adatokra vonatkozó tájékoztatást a következő időpontokban kell biztosítani: a) **a vásárlás befejezése előtt**, akár a távértékesítéshez kapcsolódó kommunikációs eszközön, akár az élelmiszer-ipari vállalkozó által egyértelműen azonosított más megfelelő eszközön keresztül, anélkül, hogy ez a végső fogyasztó számára további költségekkel járna, valamint b) **a szállítás időpontjában**.

² Az „élelmiszerekre vonatkozó kötelező tájékoztatás” meghatározását lásd a fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról szóló rendelet 2. cikke (2) bekezdésének c) pontjában.

2.6.3 Ha az előrecsomagolt élelmiszert távértékesítéssel forgalmazzák, az élelmiszer-ipari vállalkozónak meg kell-e adnia a tételszámot (tételazonosító jelölést) azelőtt, hogy a vásárlás befejeződik, a 2011/91/EU irányelvnek megfelelően?

Az „élelmiszerekre vonatkozó kötelező információ” azokat az adatokat jelenti, amelyeket az uniós rendelkezések értelmében a végső fogyasztó számára meg kell adni. Az adott élelmiszer árutételének azonosító jelzéseiről és jelöléseiről szóló, 2011. december 13-i 2011/91/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv meghatározza a tételszám fogalmát. Ezt az információt azonban nem a végső fogyasztónak szánják: elsősorban a nyomon követést biztosító eszköz, amely nincs hatással a fogyasztói választásra. Tekintettel erre és a pragmatikus megközelítés érdekében nincs olyan kötelezettség, amelynek értelmében ezt az információt a vásárlás befejezése előtt meg kellene adni.

2.7 Az összetevők felsorolása (18. és 20. cikk)

2.7.1 A mesterséges nanoanyagokat fel kell-e tüntetni az összetevők listáján? Mely termékekre vonatkozik mentesség?

A mesterséges nanoanyag formájában jelen lévő valamennyi összetevőt egyértelműen fel kell tüntetni az összetevők között. Az ilyen összetevők neve után zárójelben fel kell tüntetni a „nano” megjelölést.

A mesterséges nanoanyagokat nem kell feltüntetni az összetevők listáján, ha az alábbi alkotóelemek valamelyikének formájában vannak jelen az élelmiszerben:

- az olyan élelmiszer-adalékanyagok és élelmiszerenzimek,
 - amelyek jelenléte az adott élelmiszerben kizárólag annak a ténynek tulajdonítható, hogy azokat az élelmiszer egy vagy több összetevője tartalmazta, de – az 1333/2008/EK rendelet 18. cikke (1) bekezdésének a) és b) pontjában említett átviteli elvvel összhangban – technológiai funkcióval a késztermékben már nem rendelkeznek; vagy
 - amelyeket technológiai segédanyagként használnak;
- azok a hordozók és anyagok, amelyek nem élelmiszer-adalékanyagok, de amelyeket – a szigorúan szükséges mértékben – a hordozóanyagokkal megegyező módon és megegyező célra használnak;
- azok az anyagok, amelyek nem élelmiszer-adalékanyagok, de amelyeket a technológiai segédanyagokkal megegyező módon és megegyező célra használnak és a késztermékben még jelen vannak, akár módosult formában is.

2.8 *Átmeneti intézkedések (54. cikk)*

2.8.1 Az élelmiszer-ipari vállalkozók forgalomba hozhatnak-e olyan termékeket 2014. december 13. előtt, amelyeket a fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról szóló rendelet szerint címkéztek fel?

Igen, az élelmiszer-ipari vállalkozók forgalomba hozhatnak olyan termékeket 2014. december 13. előtt, amelyeket a fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról szóló rendelet szerint címkéztek fel, amennyiben nem áll fenn ellentmondás a 2014. december 12-ig alkalmazandó 2000/13/EK irányelv címkézési követelményeivel.

A 2000/13/EK irányelv értelmében például a „Minőségét megőrzi...-ig” információt ugyanabban a látómezőben kell megjeleníteni, mint az árumegnevezés, a nettó tömeg (előrecsomagolt élelmiszereknél), valamint az 1,2 térfogatszázaléknál nagyobb alkoholtartalmú italok tekintetében a tényleges alkoholtartalom térfogatra vonatkozóan. A fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról szóló rendelet értelmében a minőségmegőrzési vagy fogyaszthatósági időpontot már nem kell ugyanabban a látómezőben feltüntetni. Ha az élelmiszer-ipari vállalkozók a fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról szóló rendelet rendelkezéseivel annak hatályba lépését megelőzően, vagyis 2014. december 13-a előtt kívánnak megfelelni, az sértené a 2000/13/EK irányelvet.

2.9 *Az összetevők feltüntetése és megnevezése (VII. melléklet)*

2.9.1 A címkén fel lehet-e tüntetni a következő kijelentést: „repceolaj vagy pálmaolaj, részben hidrogénezett”, ha a gyártó változtatja a növényi olaj forrását?

Nem, ilyen jelzés nem felelne meg a fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról szóló rendeletnek. A címkén nem tüntethető fel olyan információ, amely – mivel nem határozza meg pontosan az élelmiszer jellemzőit – félrevezetheti a fogyasztót.

2.9.2 Kötelező-e feltüntetni a konkrét növényi eredetet minden olyan élelmiszer esetében, amely növényi eredetű olajokat vagy zsírokat tartalmaz, függetlenül attól, hogy e növényi olajok vagy zsírok milyen mennyiségben vannak jelen az élelmiszerben?

Igen, ez az érintett élelmiszerben jelen lévő olaj vagy zsír mennyiségétől függetlenül kötelező.

2.10 *A fagyasztott hús, fagyasztott előkészített húsok és fagyasztott feldolgozatlan halászati termékek fagyasztási vagy – amennyiben a terméket egynél több alkalommal fagyasztották le – az első fagyasztási időpontjának feltüntetése (III. melléklet)*

2.10.1 **Kötelező-e feltüntetni a nem előrecsomagolt fagyasztott hús, fagyasztott előkészített húsok és fagyasztott feldolgozatlan halászati termékek címkéjén a fagyasztás vagy – amennyiben a terméket egynél több alkalommal fagyasztották le – az első fagyasztás időpontját?**

Nem. A fagyasztás időpontját csak az előrecsomagolt fagyasztott hús, fagyasztott előkészített hús és fagyasztott halászati termékek címkéjén kötelező feltüntetni. A tagállamok határozhatnak úgy, hogy e követelményt kiterjesztik a nem előrecsomagolt termékekre is.

2.10.2 **A fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról szóló rendelet hogyan határozza meg a nem feldolgozott halászati termékeket?**

„Halászati termék”: valamennyi vadon élő vagy tenyésztett, tengeri vagy édesvízi állat (kivéve az élő kéthéjú kagylókat, az élő tüskésbőrűeket, az élő tengeri csigákat, valamint minden emlőst, hüllőt és békát), beleértve azok minden ehető formáját, részét és a belőlük készült összes terméket. „Feldolgozatlan halászati termékek”: olyan halászati termékek, amelyekeken még nem végeztek feldolgozást, és ide tartoznak a felosztott, elválasztott, elmetszett, szeletelt, kicsontozott, darált, bőrtelenített, őrölt, vágott, tisztított, hámozott, lehántolt, felaprított, hűtött, fagyasztott, mélyfagyasztott vagy kiolvasztott élelmiszerek.

2.10.3 **Hogyan kell feltüntetni a fagyasztás időpontját?**

A fagyasztás vagy az első fagyasztás időpontját a következőképpen kell feltüntetni:

- A dátumot a „Fagyasztás időpontja: ...” kifejezés előzi meg;
- A kifejezést vagy maga a dátum követi, vagy pedig információ arra vonatkozóan, hogy a dátum hol szerepel a címkén;
- A dátum kódolatlan formában tartalmazza a napot, a hónapot és az évet, ebben a sorrendben, pl. „Fagyasztás dátuma: NN/HH/ÉÉÉÉ”.

2.11 Hozzáadott víz jelenlétének feltüntetése az ételnevezésben (VI. melléklet, 6. pont)

E követelmény célja, hogy megvédje a fogyasztót a tisztességtelen és megtévesztő gyakorlatoktól az olyan hústermékkel szemben, amelyek megjelenése darab, ízület, szelet, állati test vagy féltest, illetve olyan haltermékekkel szemben, amelyek megjelenése darab, ízület, szelet, haltest, filézett vagy egész hal formájú halászati termék, viszont amelyekhez a gyártás során technológiai okokból nem indokolt módon vizet adtak. A fogyasztók nem számítanak arra, hogy ilyen ételnevezésben jelentős mennyiségű víz legyen. A víz hozzáadása növeli az előkészített húsok/halak tömegét. A hozzáadott víz jelenlétének feltüntetése az ilyen ételnevezésekben lehetővé teszi a fogyasztóknak, hogy ránézésre, könnyen felismerjék az ilyen termékeket.

2.11.1 Mely esetekben szükséges az ételnevezésben feltüntetni a végtermékre vetítve 5 tömegszázalékot meghaladó hozzáadott víz jelenlétét?

Az ételnevezés megnevezésében a következő esetekben kell feltüntetni végtermékre vetítve 5 tömegszázaléknál nagyobb mennyiségben hozzáadott víz jelenlétét:

- olyan húskészítmények és előkészített húsok, amelyek megjelenése darab, ízület, szelet, állati test vagy féltest;
- olyan halászati termékek és előkészített halászati termékek, amelyek megjelenése darab, ízület, szelet, haltest, filézett vagy egész hal formájú halászati termék.

Eseti alapon kell meghatározni, hogy egy termék teljesíti-e ezeket a feltételeket; ez a feladat elsősorban az ételnevezés-ipari vállalkozó felelőssége, később pedig a tagállamoké, ellenőrzési tevékenységeik keretében. E tekintetben figyelembe kell venni az ételnevezés külső megjelenését. Az olyan ételnevezések esetében például, mint a töltelékes húskészítmény (mortadella, hot dog), black pudding/véres hurka, fasírt, hús/-halpástétom, hús-/halgolyók, nincs szükség ilyen jelzésre.

2.12 A nettó mennyiség feltüntetése (IX. melléklet, 4. és 5. pont)

2.12.1 Fel kell-e tüntetnie az ételnevezés-vállalkozónak a különálló csomagok összesített darabszámát is az olyan előrecsomagolt ételnevezéseken, amelyek esetében a nettó mennyiség fel van tüntetve, és amelyek több különálló, akár különböző méretű előrecsomagolt egységből állnak? Utalhat-e egy átlagos számra?

A kettő vagy több különálló előrecsomagolt egységből álló előrecsomagolt ételnevezés esetén – ha ezek a különálló egységek nem tekinthetők értékesítési egységnek, és a csomag nem tartalmazza ugyanolyan mennyiségben ugyanazt a terméket – a teljes csomag nettó mennyisége mellett fel kell tüntetnie ezeknek az egyedi egységeknek az összesített darabszámát is.

Ahol a helyes gyártási gyakorlatot követve az egyedi csomagok összesített darabszámának pontos feltüntetése technikai (a darabszámlálás nincs ellenőrizve) vagy egyéb gyártási körülmények miatt nem lehetséges, a darabszámot kivételesen átlagosan

is meg lehet adni. A „körülbelül” kifejezés vagy hasonló szöveg/rövidítés is alkalmazható..

2.12.2 A rendelet szerint „glazúrréteggel bevont élelmiszer esetében az élelmiszer nettó tömegeként a glazúr nélküli tömeget kell megadni”. Ez azt jelenti, hogy ebben az esetben az élelmiszer nettó súlya megegyezik a töltőtömeggel (lecsöpögtetett/száraz tömeg). A címkén meg kell adni a nettó tömeget és a töltőtömeget is?

Amennyiben egy szilárd élelmiszert folyadékközegben hoznak forgalomba, a jelölésen a nettó tömeg/mennyiség mellett fel kell tüntetni az élelmiszer töltőtömegét is. Ebből a szempontból a fagyasztott vagy mélyfagyasztott víz folyadékközegnek számít, tehát a címkén fel kell tüntetni a nettó tömeget és a töltőtömeget is. A fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról szóló rendelet emellett előírja, hogy ha egy fagyasztott vagy gyorsfagyasztott élelmiszert glazúrréteggel vontak be, a nettó tömeg nem foglalhatja magában a glazúrréteg tömegét (a glazúr nélküli nettó tömeg, vagyis a lecsöpögtetett tömeg)..

Ez azt jelenti, hogy ebben az esetben a glazúrréteggel bevont élelmiszer nettó tömege megegyezik a töltőtömeggel. Figyelembe véve e tényt és azt, hogy el kell kerülni a fogyasztók megtévesztésének lehetőségét, a következőképpen lehet feltüntetni a nettó tömeget:

- Kettős feltüntetés:
 - Nettó tömeg: X g és
 - Töltőtömeg (lecsöpögtetett tömeg): X g;
- Összehasonlító jelzés:
 - Nettó tömeg=töltőtömeg= X g;
- Egyszeres jelzés:
 - Töltőtömeg X g
 - Nettó tömeg (glazúr nélkül) X g

3 Tápértékjelölés

3.1 *A fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról szóló rendeletben foglalt, a tápértékjelölésre vonatkozó szabályok minden élelmiszerre vonatkoznak? (29. cikk)*

A szabályokat nem kell alkalmazni az alábbi élelmiszerek esetében, mert ezekre külön szabályok vonatkoznak:

- étrend-kiegészítők,
- természetes ásványvíz,
- a különleges táplálkozási célú élelmiszerek, kivéve, ha a tápértékjelölés meghatározott szempontjait illetően nincsenek specifikus szabályok (lásd még a különleges táplálkozási célú élelmiszerekről szóló, 2009. május 6-i 2009/39/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvet, valamint az említett irányelv 4. cikkének (1) bekezdésében említett egyedi irányelveket).

3.2 *Mit kell feltüntetni? (13., 30., 32., 34. és 44. cikk, IV. és XV. melléklet)*

A kötelező tápértékjelölésnek tartalmaznia kell az alábbi adatok mindegyikét, továbbá bármely olyan tápanyag vagy egyéb anyag mennyiségét, amelyre vonatkozóan tápanyag-összetételre vagy egészségre vonatkozó állítást fogalmaztak meg:

energiaérték, a zsír- és telítettzsír-tartalom, a szénhidrát-tartalom, a cukortartalom, a fehérjetartalom, valamint a só-tartalom.

Az energiaértéket mind kJ-ban (kilojoule), mind kcal-ban (kilokalóriában) fel kell tüntetni. Először a kJ-ban (kilojoule), majd a kcal-ban (kilokalóriában) kifejezett értéket kell feltüntetni. Használható a kJ/kcal rövidítés.

Az adatokat az alábbi sorrendben kell feltüntetni:

energia
zsír
amelyből:
- telített zsírsavak
szénhidrát
amelyből:
- cukrok

fehérje

só

Ha a rendelkezésre álló hely lehetővé teszi, az értékeket táblázatban, helyiérték szerint egymás alá igazított számokkal kell feltüntetni. Ha a rendelkezésre álló hely nem teszi lehetővé a táblázatos formát, lineáris formátum is használható.

A tápértékjelölésnél is érvényesek a minimális betűméretre vonatkozó szabályok, vagyis a betűket olyan betűméretben kell a csomagolásra vagy a címkére nyomtatni, amelynél az x-magasság legalább 1,2 mm. Ha a csomagolás vagy tárolóedény legnagyobb felülete kisebb mint 80 cm², a betűméret x-magassága legalább 0,9 mm. Az x-magasság meghatározását lásd a fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról szóló rendelet IV. mellékletében. (Megjegyzés: az olyan csomagolásban vagy tárolóedényben tárolt élelmiszerek, amelynek legnagyobb felülete 25 cm²-nél kisebb, mentesülnek a kötelező tápértékjelölés követelménye alól – lásd a 3.5. pontban a 18. pontot).

Amennyiben a termék energiaértéke vagy a tápanyagok mennyisége elhanyagolható, az említett tápanyagokra vonatkozó információk helyett az „Elhanyagolható mennyiségű ...-t tartalmaz” szöveg tüntethető fel. Amennyiben van ilyen tájékoztatás, azt a tápértékjelölés közvetlen közelében kell szerepeltetni. (az elhanyagolható mennyiség tekintetében lásd a 3.15. pontot).

A nem előrecsomagolt élelmiszer esetében a tápértékjelölés tartalma korlátozódhat csak az energiaértékre vagy az energiaértékre és a zsír, telített zsírsavak, cukrok és só mennyiségére.

3.3 Mi a tápértékjelölés referenciamennyisége? (32. és 33. cikk, XV. melléklet)

Vitaminok és ásványi anyagok tekintetében lásd a lenti 3.7. pontot.

A tápanyagok mennyiségét grammban (g), 100 g vagy 100 ml élelmiszere vonatkozóan, míg az energiaértéket kilojoule-ban (kJ) és kilokalóriában (kcal), 100 g vagy 100 ml élelmiszere e vonatkozóan kell kifejezni.

Ezek az adatok kiegészítő jelleggel adagonként vagy fogyasztási egységenként is kifejezhetők. Az adagnak vagy a fogyasztási egységnek a fogyasztó számára könnyen érthetőnek kell lennie, a címkén pedig – a tápértékjelölés közvetlen közelében elhelyezve – meg kell határozni mennyiségét/nagyságát, feltüntetve a csomagban található adagok vagy fogyasztási egységek számát.

Emellett az energiaérték és a zsír, a telített zsírsavak, a szénhidrát, a cukrok, a fehérje és a só mennyisége az alábbi táblázatban 100 g-ra vagy 100 ml-re vonatkozóan kifejezett beviteli referenciaérték százalékában is kifejezhető. A 100 g-ra vagy 100 ml-re vonatkozóan kifejezett beviteli referenciaérték feltüntetése mellett vagy helyett a beviteli referenciaérték százaléka adagonként/fogyasztási egységenként is kifejezhető.

Energia vagy tápanyag	Beviteli referenciaérték
Energia	8 400 kJ/2 000 kcal
Összes zsír	70 g
Telített zsírsavak	20 g
Szénhidrát	260 g
Cukrok	90 g
Fehérje	50 g
Só	6 g

Ha a beviteli referenciaértéket 100 g-ra vagy 100 ml-re vetítve fejezik ki, a tápértékjelölésen a következő mondatot kell feltüntetni: „Referencia beviteli érték egy átlagos felnőtt számára (8 400 kJ/2 000 kcal)”.

Nem előrecsomagolt élelmiszer esetében a tápértékjelölés kizárólag adagra vagy fogyasztási egységre vonatkozóan is kifejezhető.

3.4 Használhatók egyéb kifejezési formák is? (35. cikk)

Az említett kifejezési formákon (/100 g/ml, / adag, a beviteli referenciaérték százaléka) és megjelenítési formákon (a tápanyag neve, számszerű érték) kívül más kifejezési/megjelenítési formákat, például grafikus formákat és szimbólumokat is fel lehet használni, feltéve, hogy teljesülnek a rájuk vonatkozó következő követelmények:

- megbízható, tudományosan megalapozott fogyasztói kutatáson alapszanak, és nem tévesztik meg a fogyasztót;
- kifejlesztésük az érintettek széles csoportjával folytatott kiterjedt konzultáció eredménye;
- céljuk az, hogy a fogyasztó számára érthetőbbé váljon az adott élelmiszer szerepe vagy jelentősége a napi étrenden belüli energia- és tápanyagbevételre illetően;
- egyéb kifejezési formák esetében azok a XIII. mellékletben meghatározott harmonizált beviteli referenciaértékeken vagy ezek hiányában az energia- vagy tápanyagbevételre vonatkozó, általánosan elfogadott tudományos ajánlásokon alapulnak;
- tényszerűek és részrehajlástól mentesek; valamint
- alkalmazásuk nem gátolja az áruk szabad mozgását.

3.5 Mely termékekre vonatkozik mentesség? (a 16. cikk (4) bekezdése, a 44. cikk (1) bekezdésének b) pontja és V. melléklet)

Az alábbi termékek mentesülnek a kötelező tápértékjelölés alól, kivéve tápanyag-összetételre vagy egészségre vonatkozó állítás esetén:

1. feldolgozatlan termékek, amelyek egyetlen összetevőből vagy összetevőcsoportból állnak;
2. feldolgozott termékek, amelyeken feldolgozásként kizárólag érlelést végeztek, és amelyek egyetlen összetevőből vagy összetevőcsoportból állnak;
3. emberi fogyasztásra szánt vizek, beleértve azokat is, amelyekben az egyedüli hozzáadott összetevő a szén-dioxid és/vagy az aromák;
4. fűszernövény, gyógynövény,, fűszer vagy ezek keveréke;
5. só és sóhelyettesítők;
6. asztali édesítőszer;
7. kávé- és cikóriakivonatok, egész vagy őrölt kávébab és egész vagy őrölt koffeinmentes kávébab;
8. olyan gyógynövény- és gyümölcs tea, tea, koffeinmentes tea, instant vagy oldható tea vagy teakivonat, koffeinmentes instant vagy oldható tea vagy teakivonat, amely a tea tápértékét nem módosító aromákon kívül egyéb hozzáadott összetevőt nem tartalmaz;
9. erjesztett ecetfélék és ecethelyettesítők, beleértve azokat, amelyekben az egyedüli hozzáadott összetevők az aromák;
10. aromák;
11. élelmiszer-adalékanyagok;
12. technológiai segédanyagok;
13. élelmiszerenzimek;
14. zselatin;
15. dzsemsűrítő anyagok;
16. élesztő;
17. rágógumi;
18. olyan csomagolásban vagy tárolóedényben található élelmiszerek, amelyek legnagyobb felülete 25 cm²-nél kisebb;

19. a végső fogyasztóhoz vagy a végső fogyasztót közvetlenül ellátó helyi kiskereskedelmi létesítményekbe közvetlenül a gyártó által, kis mennyiségben szállított élelmiszer, ideértve a kézműves élelmiszereket is;

20. 1,2 térfogatszázaléknál magasabb alkoholtartalmú alkoholos italok;

21. nem előrecsomagolt élelmiszerek (kivéve, ha nemzeti intézkedések ezt írják elő).

Ha a tápértékre vonatkozó tájékoztatás önkéntes jellegű, a kötelező tápértékjelölés szabályait kell követnie. Azonban:

- Alkoholos italok esetében a tápértékjelölés nem kötelező, és korlátozódhat az energiaértékre. A megjelenítésre nincs előírva specifikus formátum;
- A nem előrecsomagolt élelmiszerek esetében a tápértékjelölés tartalma korlátozódhat vagy csak az energiaértékre, vagy pedig az energiaértékre és a zsír, telített zsírsavak, cukrok és só mennyiségére. A tápérték kizárólag adagra vagy fogyasztási egységre vetítve is megadható, ha az adag/egység mennyiségileg meg lett határozva, az adagok/egységek számát pedig feltüntették.

3.6 Milyen más tápanyagok tüntethetők fel? (a 30. cikk (2) bekezdése, a 32., 33. és 34. cikk, a XV. melléklet)

A kötelező tápértékjelölés kiegészíthető az alábbiak közül egy vagy több tápanyag mennyiségének feltüntetésével:

- a) egyszeresen telítetlen zsírsavak;
- b) többszörösen telítetlen zsírsavak;
- c) poliolok;
- d) keményítő;
- e) rost;
- f) vitaminok és ásványi anyagok (lásd még a lenti 3.7. pontot).

Az adatokat adott esetben az alábbi sorrendben kell feltüntetni:

energia
zsír
amelyből:
- telített zsírsavak
- egyszeresen telítetlen zsírsavak,

<p>– többszörösen telítetlen zsírsavak,</p> <p>szénhidrát</p> <p>amelyből:</p> <p>– cukrok,</p> <p>– polioloak,</p> <p>– keményítő,</p> <p>rost</p> <p>fehérje</p> <p>só</p> <p>vitaminok és ásványi anyagok</p>
--

Ha a rendelkezésre álló hely lehetővé teszi, az értékeket táblázatos formában, helyiérték szerint egymás alá igazított számokkal kell feltüntetni. Ha a rendelkezésre álló hely nem teszi lehetővé a táblázatos formában történő tájékoztatást, lineáris formátum is használható.

A tápanyagokat 100 g-ra³ vagy 100 ml-re vonatkoztatva kell megadni, emellett feltüntethetők a termék adagjára vagy fogyasztási egységére vetítve is.

Nem előrecsomagolt élelmiszer esetében a tápértékjelölés kizárólag adagra vagy fogyasztási egységre vetítve is megadható.

3.7 Mely vitaminokat és ásványi anyagokat lehet feltüntetni a címkén? Melyek a termékben lévő minimális mennyiséghez kapcsolódó feltételek? Milyen mértékegység használható a tápértékjelölésnél? (30. cikk (2) bekezdés, 32. cikk (2) és (3) bekezdés, 33. cikk (1) bekezdés és XIII. melléklet)

A táblázatban felsorolt vitaminok vagy ásványi anyagok bármelyikének jelenléte feltüntethető a címkén, ha jelentős mennyiségben van jelen az élelmiszerben. A jelentős mennyiséget a következőképpen lehet kiszámítani:

- az italok kivételével minden más termék esetében az alábbi táblázatban megadott táplálkozási referenciaértékek 15 %-a 100 g-onként vagy 100 ml-enként,
- az italok esetében az alábbi táblázatban megadott táplálkozási referenciaértékek 7,5 %-a 100 milliliterenként, vagy

³ A vitaminokra és ásványi anyagokra meghatározott mértékegységeket lásd. a 3.7 táblázatban

- egy adagot tartalmazó csomagolás esetében az alábbi táblázatban megadott táplálkozási referenciaértékek 15 %-a/adag.

A vitaminokat és ásványi anyagokat az alábbi táblázatban meghatározott mértékegységekben, az ugyanabban a táblázatban meghatározott referenciaértékek százalékában kell megadni, 100 g-ra vagy 100 ml-re vetítve. Ez az információ kiegészítő jelleggel adagonként vagy fogyasztási egységenként is kifejezhető.

Feltüntethető vitaminok és ásványi anyagok	Táplálkozási referenciaértékek (Nutrient reference value = NRV)
A-vitamin (µg)	800
D-vitamin (µg)	5
E-vitamin (mg)	12
K-vitamin (µg)	75
C-vitamin (mg)	80
Tiamin (mg)	1,1
Riboflavin (mg)	1,4
Niacin (mg)	16
B6-vitamin (mg)	1,4
Folsav (µg)	200
B12-vitamin (µg)	2,5
Biotin (µg)	50
Pantoténsav (mg)	6
Kálium (mg)	2 000
Klorid (mg)	800
Kalcium (mg)	800
Foszfor (mg)	700
Magnézium (mg)	375
Vas (mg)	14

Feltüntethető vitaminok és ásványi anyagok	Táplálkozási referenciaértékek (Nutrient reference value = NRV)
Cink (mg)	10
Réz (mg)	1
Mangán (mg)	2
Fluorid (mg)	3,5
Szelén (µg)	55
Króm (g)	40
Molibdén (µg)	50
Jód (µg)	150

3.8 *Hogyan határozható meg az élelmiszer tápanyagtartalma? (31. cikk (4) bekezdése)*

A címkén megadott értékeknek olyan átlagértékeknek kell lenniük, amelyek a következőkön alapulnak:

- az élelmiszer analitikai vizsgálata;
- a felhasznált összetevők ismert vagy tényleges átlagértékeiből végzett számítások; vagy
- általánosan megállapított és elfogadott adatok.

3.9 *Hogyan határozható meg az élelmiszer energiaértéke? (31. cikk, (1) bekezdés, XIV. melléklet)*

Az energiaértéket a következő átváltási együtthatók alkalmazásával kell kiszámítani:

Tápanyag	Átváltási együttható
szénhidrát poliolok kivételével)	(a 17 kJ/g – 4 kcal/g
poliolok	10 kJ/g – 2,4 kcal/g
fehérje	17 kJ/g – 4 kcal/g

Tápanyag	Átváltási együttható
zsír	37 kJ/g – 9 kcal/g
szalatrium	25 kJ/g – 6 kcal/g
alkohol (etanol)	29 kJ/g – 7 kcal/g
szerves sav	13 kJ/g – 3 kcal/g
rost	8 kJ/g – 2 kcal/g
eritritol	0 kJ/g – 0 kcal/g

3.10 A „fogyasztásra kész állapot” vagy az „értékesítésre kerülő állapot” vonatkozásában kell-e feltüntetni az élelmiszer tápanyagtartalmát? (31. cikk (3) bekezdése)

A tápértékjelölésnek az élelmiszer értékesítésre kerülő állapotára kell vonatkoznia, de ehelyett adott esetben vonatkozhat az élelmiszer fogyasztásra kész állapotára, amennyiben megfelelően részletes felhasználási utasításokat adnak meg. Ezért lehetséges, hogy kizárólag a fogyasztásra kész élelmiszerre vonatkozó tápérték-jelölés legyen feltüntetve (pl. dehidratált levesporoknál).

3.11 Mikor alkalmazható azon kijelentés, hogy a sótartalom kizárólag a nátrium természetes jelenlétéből adódik? (30. cikk (1) bekezdése)

Az arra vonatkozó állítást, hogy az élelmiszer kizárólag a nátrium természetes jelenlétéből adódóan tartalmaz sót, a tápértékjelölés közvetlen közelében lehet feltüntetni az olyan élelmiszerek esetében, amelyekhez nem adtak sót, mint például tej, zöldségek, hús és hal. Ha a feldolgozás során só hozzáadására kerül sor, vagy sótartalmú összetevők – például sonka, sajt, olajbogyó, szardella stb. – hozzáadásával só került az élelmiszerbe, az állítás nem használható.

3.12 Megadható-e az energiaérték csak kcal-ban, ha a tápanyag-összetétellel kapcsolatos információt önkéntesen megismétlik a fő látómezőben? (32. cikk, (1) bekezdés, XV. melléklet)

Nem. Ahol megadják az energiaértékekkel kapcsolatos információt, ott azt következetesen kJ-ban (kilojoule-ban) és kcal-ban (kilokalóriában) is fel kell tüntetni.

3.13 Lehetséges-e az önkéntesen megadott tápanyagok (p. omega-3 zsírsavak) mennyiségét többszörösen telítetlen zsírsavak komponenseként megadni? (30. cikk)

Nem. A tápértékjelölés az energiaérték és a tápanyagok lezárt listája, amely nem egészíthető ki további tápanyagra vonatkozó információval (lásd ugyanakkor a 3.14. pontot is).

3.14 Fel kell tüntetni minden olyan tápanyag vagy egyéb anyag mennyiségét, amellyel kapcsolatban tápanyag-összetételre vagy egészségre vonatkozó állítást fogalmaztak meg? Ez lehet-e a tápértékjelölés része? (30. és 49. cikk)

Ha a tápanyag, amelyre a tápanyag-összetétellel vagy egészséggel kapcsolatos állítás vonatkozik, részét képezi a tápértékjelölésnek, nincs szükség vonatkozásában további adat jelzésére a címkén.

Ha a tápanyag vagy egyéb anyag, amelyre a tápanyag-összetétellel vagy egészséggel kapcsolatos állítás vonatkozik, nem képezi részét a tápértékjelölésnek, a tápértékjelölés közvetlen közelében fel kell tüntetni a tápanyag vagy egyéb anyag mennyiségét (lásd a 3.13. pontot).

3.15 Amennyiben egy termék elhanyagolható mennyiség(ek)ben tartalmaz olyan tápanyagokat, amelyek jelölése kötelező, vagy energiaértéke elhanyagolható, meg kell-e adni ezeket az anyagokat vagy energiaértéket a tápértéket jelölő táblázatban? (34. cikk (5) bekezdése)

Nem, amennyiben az energiaérték vagy egy termék tápanyagmennyisége elhanyagolható, az adott tápanyagra vonatkozó tápértékjelölés helyett a tápértékjelölés közvetlen közelében egy kijelentést lehet szerepeltetni, mint például: „Elhanyagolható mennyiségben ...-t tartalmaz.”.

A tűréshatárookra vonatkozó útmutató segítséget nyújt annak meghatározásához, hogy mi minősül elhanyagolható mennyiségnek.

3.16 Milyen tápértékekkel kapcsolatos információk ismételhetők meg a csomagoláson? (30. cikk (3) bekezdés, 32. cikk (2) bekezdés és 33. cikk)

A csomagoláson, a fő látómezőben (közismert nevén a csomagolás elülső oldalán) megismételhetők a kötelező tápértékjelölés keretében megadott információ egyes elemei, mégpedig az alábbi formátumok valamelyikének felhasználásával:

- energiaérték; vagy
- energiaérték, a zsír- és telítettzsír-tartalom, a cukortartalom, valamint a sótartalom.

Az adatok megismételt feltüntetésére is érvényesek a legkisebb betűméretre vonatkozó szabályok (13. cikk (2) bekezdés, IV. melléklet, lásd még a 3.2. pontot is).

A megismételt tápértékjelölés továbbra is olyan lista, amelynek tartalma meghatározott és korlátozott. A fő látómezőben elhelyezett tápértékjelölés ezen túlmenően nem tartalmazhat kiegészítő információkat.

A tápértékjelölés ismételt megjelenítése esetén a tájékoztatás kizárólag adagra vagy fogyasztási egységre vetítve is megadható, ha az adag/egység mennyiségi meghatározása a tápértékjelölés közvetlen közelében meg van adva, az adagok/egységek számát pedig feltüntették a csomag címkéjén. Emellett meg kell adni a 100 g-ra vagy 100 ml-re vetített energiaértéket is.

3.17 *Ha a fő látómezőben (a csomagolás elülső oldalán) megismételt tápértékjelölési információ a beviteli referenciaértékek százalékában van kifejezve, ezt az információt a kötelező tápértékjelölésben (a csomagolás hátulsó oldalán) is fel kell tüntetni? (30. cikk (3) bekezdése, 32. cikk (4) bekezdése, 33. cikk és XIII. melléklet)*

Ha a tápértékkel kapcsolatos tájékoztatást a fő látómezőben (csomagolás elülső oldala) önkéntes módon megismétlik, a tájékoztatás vagy csak az energiára, vagy pedig az energiára, a zsírra, a telített zsírsavakra, a cukorra és a sóra vonatkozhat. Ezt az információt fel kell tüntetni a kötelező (a csomagolás hátulsó oldalán) elhelyezett kötelező tápértékjelölésben is. A csomagolás elülső oldalán elhelyezett információt azonban a beviteli referenciaértékek százalékaként is ki lehet fejezni (az abszolút értékek mellett), még akkor is, ha ezt a kifejezési formát a kötelező tápértékjelölésnél nem használják.

3.18 *Használható-e a beviteli referenciaértékre utaló bármilyen betűszó, pl. az RI (reference intake, a beviteli referenciaérték angol nyelvű rövidítése) rövidítés? (32. és 33. cikk)*

Rövidítés használata esetén (pl. angolul RI, vagyis beviteli referenciaérték) a csomagoláson meg kell adni a rövidítés magyarázatát. A következő mondaton nem lehet változtatni: „Referencia beviteli érték egy átlagos felnőtt számára (8 400 kJ/2 000 kcal)”.

3.19 *Használható-e pl. a GDA (a 'guideline daily amount' angol nyelvű rövidítése, magyarul irányadó napi beviteli érték, INBÉ) rövidítés? (32. és 33. cikk)*

A fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról szóló rendelet célja, hogy összehangolja a tápértékre vonatkozó, a fogyasztóknak szóló tájékoztatás tartalmát, kifejezési módját és megjelenítését, ideértve az önkéntes tájékoztatást is. Ezt a szándékot figyelembe véve a rendelet 32. cikkének és 33. cikkének alkalmazásakor nem használható az irányadó beviteli érték (vagy rövidítései, GDA, INBÉ) (lásd még a 3.18. pontot). Meg kell jegyezni, hogy a beviteli referenciaérték és az ajánlott napi beviteli érték fogalma különbözik, mivel a beviteli referenciaérték fogalma – az ajánlott napi beviteli értékkel ellentétben – nem utal valamilyen „táplálkozási ajánlásra”. Nem létezik például olyan táplálkozási ajánlás, amely szerint naponta 20 g telített zsírt kellene fogyasztani, és nem szabad azt a képzetet kelteni a fogyasztókban, hogy ez az egészség fenntartásához szükséges minimális mennyiség lenne.

3.20 Minden tápértékjelölés közvetlen közelében fel kell tüntetni a „Referencia beviteli érték egy átlagos felnőtt számára (8 400 kJ/2 000 kcal)” kiegészítő mondatot? (32. és 33. cikk)

Igen, ha az információt a beviteli referenciaértékek százalékában fejezik ki, 100 g vagy 100 ml alapon..

Ha adagra vetített alapon fejezik ki, akkor nem kell feltüntetni.

3.21 Az energia és a tápanyagok beviteli referenciaértékeit felnőttekre határozták meg. Kifejezhető-e önkéntes alapon az energiaérték és a tápanyagok mennyisége a gyermekekre meghatározott beviteli referenciaértékek százalékában a felnőttekre meghatározott beviteli referenciaértékek helyett vagy mellett? (a 32. cikk (4) bekezdése, a 36. cikk (3) bekezdése, 43. cikk, XIII. melléklet)

Nem. A meghatározott fogyasztói csoportokra vonatkozó beviteli referenciaérték önkéntes feltüntetése csak akkor lehetséges, ha erre vonatkozóan uniós rendelkezéseket vagy ezek hiányában nemzeti rendelkezéseket fogadtak el.

Az energiaértéket és a tápanyagok mennyiségét – abszolút értéként való kifejezésük mellett – kizárólag felnőttekre vonatkozó beviteli referenciaérték százalékában lehet kifejezni. A rendelet azonban előírja, hogy a Bizottság végrehajtási jogi aktusokat fogadjon el annak érdekében, hogy a felnőttekre vonatkozó beviteli referenciaérték mellett feltüntethetők legyenek egyes lakossági csoportokra vonatkozó beviteli referenciaértékek is, tehát elképzelhető, hogy a jövőben gyermekekre vonatkozóan is ki lehet majd fejezni a beviteli referenciaértéket. Amíg nem fogadnak el ilyen uniós rendelkezéseket, a tagállamok nemzeti szabályokat fogadhatnak el, amelyek az ilyen célcsoportok vonatkozásában tudományosan megalapozott beviteli referenciaértékeket határoznak meg. Más célcsoportokra, pl. gyermekekre vonatkozó beviteli referenciaértékek ezért nem alkalmazhatók az átmeneti időszak lejárta, vagyis 2014. december 13. után, kivéve, ha uniós vagy tagállami szabályok tudományosan megalapozott beviteli referenciaértéket határoznak meg ilyen csoportokra.

3.22 Mi egy fogyasztási egység? Meghatározható-e piktogrammal az adag? A csomagban található adagok jelzésére használható-e \approx vagy \sim jelzés („körülbelül” értelemben)? (33. cikk)

A fogyasztó számára a „fogyasztási egységnek” mint egyedileg elfogyasztható egységnek könnyen felismerhetőnek kell lenni. Egy fogyasztási egység nem feltétlenül jelent egy adagot. Egy tábla csokoládé egy kockája lehet például fogyasztási egység, egy adag azonban több, mint egy kocka csokoládé.

Az adag és a fogyasztási egység meghatározásához használhatók szimbólumok és piktogramok. A fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról szóló rendelet csak azt írja elő, hogy a fogyasztási egység vagy az adag könnyen felismerhető legyen, és a címkén szerepeljen mennyiségileg meghatározva. Szimbólumok vagy piktogramok

felhasználásakor biztosítani kell, hogy jelentésük a fogyasztó számára egyértelmű és nem megtévesztő.

Ha a terméknel előfordulhatnak kismértékű eltérések a fogyasztási egységek vagy az adagok számában, ennek jelzésére az adagok vagy fogyasztási egységek száma előtt használható \approx vagy \sim jelzés.

3.23 *Használhatók-e szavak helyett csak ikonok a tápanyagok és/vagy az energia jelzésére? (34. cikk, XV. melléklet)*

Nem. Mind a kötelező, mind az önkéntes, a tápértékre vonatkozó tájékoztatásnak meghatározott formátumot kell követnie, amelynek megfelelően az energiát és a tápanyagokat meg kell nevezni.

Azt az általános elvet, mely szerint a kötelező információkat szavakat és számokat használva kell feltüntetni, az önkéntes tájékoztatásnál is követni kell. Ezek mellett használhatók piktogramok és szimbólumok.

3.24 *Ha a terméket egynél több országban való értékesítésre szánják, az Amerikai Egyesült Államok vagy Kanada által előírt tápértékjelölés megadható-e a fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról szóló rendelet követelményeinek megfelelő tápértékjelölés mellett? (30. és 34. cikk, XIV. és XV. melléklet)*

Nem. Az Egyesült Államok és Kanada által előírt formátum szerinti tápértékjelölés nem lenne összhangban az uniós követelményekkel, mivel mind a kötelező, mind az önkéntes információszolgáltatásnak meg kell felelnie a fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról szóló rendeletben foglalt szabályoknak. Az ilyen címke amiatt is félrevezető lehet a fogyasztók számára, mert az Egyesült Államokban más átváltási együtthatókat használnak az energiaérték és a tápanyagmennyiség kiszámítására.

3.25 *A kötelező tápértékjelölésnél feltüntetett só mennyiségét a következő képlet szerint kell kiszámítani: só = nátrium \times 2,5. Ebbe a számításba bele kell-e foglalni minden olyan nátriumot, amely valamely összetevőből – pl. a szacharin nátriumsójából, a nátrium-aszkorbáttól – származik?*

Igen, az alábbi képlet alkalmazásával a sótartalom mindig kiszámítható az élelmiszer teljes nátriumtartalmából: só = nátrium \times 2,5.

3.26 *Mikortól kell alkalmazni a tápértékjelölés új szabályait? (49., 50., 54. és 55. cikk)*

A tápértékjelölés új szabályait 2016. december 13-tól kötelező alkalmazni. Az ezt a dátumot megelőzően forgalomba hozott vagy felcímkézett élelmiszerek a készletek kimerüléséig forgalmazhatók. Ha egy vállalkozás úgy dönt, hogy 2014. december 13. és 2016. december 12. között önkéntes alapon tájékoztatást nyújt az élelmiszer

tápértékéről, követnie kell a fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról szóló rendeletben a megjelenítésre és a tartalomra vonatkozó szabályokat.

Ha a tápértékre és/vagy egészségre vonatkozóan állítást fogalmaztak meg, vagy az élelmiszer hozzáadott vitaminokat és/vagy ásványi anyagokat tartalmaz, a kötelező tápértékjelölésnek 2014. december 13-tól meg kell felelnie a fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról szóló rendeletnek.

3.27 Módosíthatják-e a vállalkozók címkéiket az új jelölési szabályoknak megfelelően már 2014. december 13. előtt? Lehetséges-e, hogy a vállalkozók csak részben kezdjék alkalmazni az új szabályokat, vagy abban az esetben, ha az új rendelkezések egyikét már alkalmazzák, akkor az összes többi rendelkezést is be kell tartaniuk? (54. és 55. cikk)

Igen, az élelmiszer-ipari vállalkozók már 2014. december 13. előtt is alkalmazhatják az új tápérték-jelölési szabályokat, ahelyett, hogy az élelmiszerek tápértékjelöléséről szóló, 1990. szeptember 24-i 90/496/EGK tanácsi irányelvet követnék. Ha az élelmiszer-ipari vállalkozó úgy dönt, hogy alkalmazni kezdi az új szabályokat, valamennyit be kell tartania. Például, ha alkalmazni kezdi a vitaminok és ásványi anyagok jelentős mennyiségére vonatkozó új szabályokat, akkor a tápértékjelölésre vonatkozó összes szabályt alkalmaznia kell.